

Terciu

Preceptu

defectus p̄cedentis Tercius est augmentum oīm virtutū. Quātus remissio pccōrum vniuersitatis omnī aut multorū quo ad culpas. sīm qđ deuocō minor a maior ibi fuerit. Quātus est remissio peccatorū mortalium si inuenit in subiecto. nō in conscientia mō suā predicto vel tacto. Sextus est remissio pene debite p mortalī et vniuersalī in toto. vel i pte. Sed hoc dicit thō. facit eucaristia solū quādō ē sacrificiū. ut i missa p aliquo lecta qđ certum valorem habet ad satisfaciendū. Et ultra illū habet efficaciam ex deuocione ministri. et per uratis missa.

Septim⁹ ē remissio somnis ut minus p̄m sim⁹ ad via. Facilius enim cauet qđs futura. etiam in mortalia roborat. hoc pane. hec thō. ubi p̄s. Quo ad terciū p̄ncipale de frequentacōe eucaristie qrit scūs thō. m. iiiij. di. xiiij. An qlibet die possit quis eucaristiā sumere. sī. in hoc sacramento req̄ritur ex pte recipiētis defideriū cōiunctiōnis ad xp̄m qđ facit amor. et reuerencia saēmēti que ad donū timoris p̄tinet. Primum incitat ad frequentacōne; huius sacramenti quotidiam. sī secundum retrahit. vñ si aliquis experimentaliter cognoscet ex quotidiana sumptione feruore; caritatis augeriā reuuentiam nō minuit debet; quoti-

Capitulū

xiiij.

die cōmuīcare. Si autē sentiret p quotidianam frequentacōe reuerēcia; minuti et feruore; nō multum augeri: talis debet; in tedium abstinere. ut cum maiori reuerēcia et deuocō postmodū accederet. vñ qđ tu ad hoc vñus quisq; relinquent⁹ est iudicō suo. Et hoc est qđ aug⁹. dicit. Dixit quispiā nō esse accipienda; quotidie eukaristiā. Alius affirmat quotidie sumēda; faciat vñus quisq; qđ sīm fidei sua; pie credit faciendū esse. Ixc Aug⁹. Et p̄bat exēplis; auctorā cētu i omīs. Quoꝝ vñ recipit dñm gaudēs. Alius dixit. Nō sū dign⁹ ut intres sīb teclū meū a vt. qđ miseri cordiam consecutus ē. Ixc Thō. . . .

Capitulū. xiiij.

Quātū autē inter ea que a sanctificanda sunt locū dei otineantur. Ideo de sc̄ificacōe et veneracōe sc̄on locorum. puta altais ecclēsī et cimetiē tria sunt vidēda. Primo cur ecclēsie sanctificati debent. et p qđ Secundo cur oratio vel alij cultus latrie i ecclēsia facti deo pl̄o pla ceant et cicius impetrant. ceteris paib⁹ qđ si extra locū sacrū fierent. Tercio p que de honestetur loca deo sacrata. Quintum b ad primum nondum. p ecclēsia frequentāda ē sex de causis quas sāt⁹ thō. p̄s sūt sup illis. Ioh. iiij.

Tertium**Præceptum**

Molite facere domū p̄s mei
domū negotiacois. **E**cū īq̄t
frequētāda est ppter sanctorū
reliquias. sac̄mētorū efficacias.
officiorū frequēcias. angelorū
residentias. multas indulgētias.
at mortuorū idigentias hec
tho. ī postilla Idcirco dicit be
atus aug⁹. i regula sua **In ora**
tio nemo aliqd agat nisi ad
qd factū est vnde a nomē acce
pit. a causā assignat dices. ut
si forte aliqui ppter horas cōsti
tutas si eis vacat ora evluerit.
non sint eis impedimēto q̄ ibi
aliquid agendum putauerūt
Sed dubitatur an tpe gra
cie debeat esse locus orandi spe
cialis. viōz q̄ non q̄ mulieri
iōh. iiii. de loco orādi querenti
ihesus respondit **V**enit hora i
q̄ veri adoratores adorabūt ī
spū a vītate. **R**ūndit hūbtus ī
regule exposicōne. **N**ō est ī lo
co ponēda talis fiducia q̄ cre
dat aliquis alibi se nō posse ex
audiri sicut fecerūt aliqui iudei
Sed curadū est ex alijs trib⁹
causis de loco. **P**rimo q̄ si nō
ess̄ aliqs locus deputatus ora
cōm̄ tunc nesciretur vtr̄ homines
orarent vel non et multi obmit
terent orare. **S**ecundo quia va
dens ad locū orandi plus labo
rando ampli⁹ meretur. **T**ercō
ut oracōis locus ad orandū ex
citet a moneat. sic locus come

Capitulū**Tertūdecimū**

dēdi excitat appetitū cibā mē
sale ad idē a sic de alijs. **D**u
bitatur. n̄ q̄ ī oratio possint
fieri licite. **R**e. scđm eūdem q̄ tri
phices sunt actōnes ī genere
Qued sunt spūales ut predica
cōis' audientia a ea q̄ noiata
sunt p̄tiv. a talia regulariter
possunt ibi fieri. hoc ei īnuit
nōm oratorij qd ab oracōe dī
accipiendo oracōe genealiter
p̄ om̄i exēcicio quo anima eri
git ī deū scđm q̄ oracō a dām.
diffimilit. oracō ē assensus mē
tis ī deū. vñ a sup illo math.
xvij. **H**oc genus demōmorū
non eicitur nisi p̄ oracōem a ie
tūmūglō. dicit oratio genera
lis non solū est ī verbis sed ī
oībus que ī obsequiū dei a fi
dei deuocōne gerim⁹. **S**imile
dictū fuit sup̄ de partibus satis
factōnis tribus. **A**lie vero acti
ones sunt necitatis a sine pec
cato possunt ibi fieri dispēsatīe.
nā ecce cū oībus òrmentis su
is debent teneri mūde. nec dñt
ibi coniuncta fieri vel homines
ibi iacere aut sua sup̄p̄lectilia
mittere n̄ ppter hostiles ī curs⁹.
ā incendia repentina seu alias
necitates vrgētes. sic tñ ut ne
cessitate cessante res ī lō pristī
na reportet. **I**d p̄bāt sumiste
extra. de custō. eucaristie. **R**e
di. xlj. c. penultio a vltio. **I**te
pter metū paganoꝝ hereticorū.

Tertiu

Preceptu

pirataz. seu p̄donū p̄t ecclesia
in castellari seu muniri. Et p̄t
ibi h̄re refugii non solū clericī.
h̄ ecclā layci. et defendē ecclā; et
q̄ mea sunt p̄batut ut pri⁹. Et
ad idē ē Ray. et hostiē. nō ergo
licet in ecclā comedē bibere vel
iacere regularit. sed dispēsatīe.
et ex causa. Tercio dīc. h̄ubert⁹
sunt actiones quēdā que vix a
numq̄ fine pccō fuit. et tales nū
q̄ debent ibi fieri nisi forte i ne
cessitate pegrinandi de q̄b⁹ di
cetur in terē membro. Quo
ad secūdū p̄ncipale nōndū q̄
h̄m h̄ubertū ybi prius. Quāuis
oracōes et alia s̄b oracōe st̄eta
in omni loco possunt fieri h̄m il
lud. i. tbi. ii. In omni loco leuā
tes puras manus. Tam cōpetē
tūst fructuosius in oratio ef
fūdūtur septem de causis. vel ra
cōib⁹. Prima. q̄ pie credēdū
est q̄ deus facili⁹ exaudiati lo
co sibi deputato ad hoc q̄ i alio.
vñ. ii. pal. viij. oculi mei erūt ap
ti. et auēs mee erecte ad oracōe;
eius qui in loco isto orauerit.
Secundo quia credēdū est
q̄ angeli sancti locum talez sā
ctum magis frequentent qui ē
dom⁹ dei. vnde in huius rei ar
gumentum Jacob⁹ genēb. xxvi
ii. vidit angelos dei ascen den
tes a descendentes in loco qui
dicitur Bethxli id ē domus dei
Ipsi aut sūt q̄ necessari⁹ sunt ip

Capitulū

Tertū decimū

sis orātibus ad ferendū orāces
nīas corā deo. Tercio p̄bable
est q̄ demones qui liberi⁹ im
pediunt orāces non audeant
ita accedere ad huiusmodilo
cū sanctum sicut ad alia ppter
tōrem quē incutit eis locus sā
ctus. vñ genēb. ybi pri⁹. Quā
terribilis est locus iste q̄b⁹ ux
est p̄cipue de demonibus. R̄
to quia oratorium consecratū
est in honore alicuius sācti. pū
autem est credere q̄ sanct⁹ pa
tron⁹ ecclā s̄e speciale m̄ curam
habet de conuenientibus ad lo
cum sui patronatus. sicut p̄m
ceps terre de h̄js qui conuem
unt ad loca sui dominij. sicut in
uerit⁹ de brato Jacob⁹ et de mul
tis alijs sanctis sp̄cialiter inua
tibus sua loca visitat̄es. Et q̄
orantib⁹ us nō modicū necel
sarum est adiutorium sancto
rū qui sunt potētes apud deum
h̄m illud Job. v. Ad aliquē san
cto et conūtere. Confulcius on
tur in locis sacris q̄ alibi. Qū
to ibi est frequent̄ corpus xp̄i
otinue. aut hora misse ad minu
racōe cuius quelib⁹ ecclā exal
lit tēplū p̄mū salomonis in q̄
numq̄ tantū bonū fuit. In p̄nta
autē xp̄i si q̄s fortī fide orat̄ ci
us exaudiri p̄torans. sic latro
prope cristū i cruce et magda
lena et chananea cito exaudie
bantur cristo presente ergo in

Tertium

Preceptum

fide accedēdo q̄ plus merei pōt
q̄ plentia corporalis xp̄i fatiētis
miracula hodie tā cito exaudi
possim⁹ q̄ olim. vnde ioh. xx.
xp̄s illud thome īnūisse vidz
dices. Quia vidisti me thoma
credisti. b̄t̄ qui non viderūt ⁊
crederūt. Sexto ī ecclēsijs
sunt reliquie sāctor̄ nec dubi
um talia coopari ad efficacia;
nōstre orationis quādō fuerit
venerata. ideo quo ad quītum
et sextū heb. ix. dī. Manna qđ
figuābat corpus xp̄i. et virga
aaron ⁊ tabule moyhi tāq̄ eo
rū reliq̄e custodiebātur ī ap̄i
catorio sive oraculo ⁊ non ali
bi tāq̄e cōpetētia orōm ⁊ ap̄i
cācom. Sept̄o ibi sunt yma
gīes crucifixi. beate virginis ⁊
sāctor̄ sive angelor̄ ut frequē
ter quasi libri laycor̄. h̄ec aut̄
sensibiliter ī mētem ī tradi
cūt̄ hor̄ memoriam que intro
ducta multū valent frequētē
ad excitādum deuoōem deuo
tionis autē affectus sūme facit
orōne; efficacē. vnde aug⁹. ad
probā de orādo deū. digmōr se
qtur effectus qñ feruētior pre
cedit affectus scđm ill⁹. i. cori.
i. Ad affectū cordis r̄spicit de
us. pīculosum ē depigere yma
gīes luxuīosas Ezech. viij. In
oratorio etiā fit cōcursus mul
toz. Sicut enim ferrum ferro
acuitur sic deuoō fidelū mu

Capitulū

xiiij.

tuo excitat̄. ip̄ossible enī est
p̄ces multoz non exaudi Itē
math. xvij. vbi duo vlt̄res sc̄
Cūntum ad. iij. p̄cipiale sc̄;
de de honestantib; eccīas adū
tendū q̄ de eccīa qualib; itel
ligi pōt illō gen. xvij. q̄ terri
bilis est locus iste non est hic
aliud nīfī dom⁹ dei ⁊ porta ce
li. vnde etenim dñs ē i loco isto.
vnde irreuerentes eccīas p̄eo
res quodāmo do sunt q̄ demo
nes qui terrētūr a locis sacrī.
sed non hōies illi mali. vñ coñ
tales terribilis legitur h̄isto
ria. i. machab. iij. de heliodo
ro p̄ncipe cui irreuerēter tēplū
intrati app̄aruit equ⁹ terribile
habēs sellōrē. optimis adorna
tus. isq; cū impetu heliodoro p̄
ores calces elisit. qui aut̄ ihide
bat h̄ebat aurea arma Alij aut̄
app̄aruerūt duo iuuenes q̄ cir
cūsteterūt eū. ⁊ ex vtraq; pte
flagellabāt fine ītermīssione
Subdito aut̄ heliodorus ceci
dit ī terrā ⁊ ī sella gestatio
depōtus ē ex erario ⁊ iacebat
mutus absq; om̄i spē salute pri
uatus. sed post p̄cib; om̄e sac
dotis vita ei donata ē. **S**ūt 8
aut̄ plura p̄ que irreuerentia sa
cro loco sive fit cimiteriū. sive
eccīa exhiberi pōt que tangit
greg. decimus Et ponuntur ī
generali oīlio lugd. ⁊ li. vi. de
immitate eccīe ⁊ cimiteriorū

C.debet. **D**ecepit inquit domus domini sanctitudo. debet ut cuius in pace factus est locus eius cultus sit cum debita veneracione pacifice. **S**it itaque ad ecclesias humilietur deus tuus ingressus. **S**it in eis quiete conuersacio deo grata in spiritibus placita. que considerates non solum instruat sed reficiat. **E**t addit quod quociens nominatur nomen ihesu christi ibi specialiter inter sacra missa reflectantur genua cordis a illici capitis inclinacione quis testetur. nullus ibi sedicendum exat. oclamandum moueat. impetum ue omittat. **C**essent etiam in locis illis universitatibus et societatum gloriosorum. et tenaces. et publica plamenta. **C**essent vanas et multo forti feda et prophana colloquia. **C**essent confabulaciones quelibet. **C**essent in ecclesiis et eorum cimiteriis negotia. et preci puerorum dimarum ac fori cuiuscumque tumultus et omnis in eius secularium iudiciorum strepitus oquiescat. nulla inibi causa per laycos. criminalis maxime agitur. **S**unt loca eadem a laycorum congregacionibus penitus aliena. **E**t ponit ibi causa; illam. ne ubi est pecorum via postulanda: ibi peccandi occasio detur. aut comprehendatur peccatum comiti. **H**ec ubi prius. **S**ecundo habet emunitatem hanc ecclesia aut multi ad eam configi-

entes: vita tueantur corporaliter de illo beatus augustinus. li. p. de civitate dei capitulo primo dicit quod etiam barbari percepserunt basilice apostolorum rome etiam pagans ad eam configientibus. postea per plura capitula probat quod pagani recte et etiam romanum nonnunquam legunt perpercisse in corpore fugientibus ad deorum suorum templorum. **E**t capitulo viii. cocludit quod id quod barbari configentibus ad apostolorum templum latissimum percepserunt hoc christi nomini. hoc christiano templo tribuendum quisquis inuidet ecclesie quisquis inuidet nec laudat ingratus quisquis laudati reluctatur insanus est. **H**ec ibi. unde nullus ad ecclesiam configiens inde per vim abstinebitur. **E**xcepitur primo latro qui stratas publicas insidias et aggressuris obsidet. **S**ecundo qui de nocte agros vastat vel comburit. **T**ercio qui in ecclesia commisit maleficium sperasse ab ecclesia defendi quod semper presumitur nisi contrarium probetur. **E**t tales etiam in alia ecclesia extrahiri possunt. **Q**uarto si configiens sit seruus qui si prestata a domino caucione de imputitate non relit de ecclesia episcopum expellitur et redditur domino. **Q**uinto heretici qui vindicatur in ecclesiis cocludi. **A**lios autem etiam iudeis. pagans.

ymo de excomūnicatis si cōsue
tudo de excomūnicatis tenet de
bet rectores eccīaz saluare vi
tā q̄ mēbra. h̄c oia per diuer
sa iūra probātur. sed breuita
tis causa dimitto

Capitulū. xiij. de
scīficacōe sabbati

Quartia p̄ticula tercij p̄
cepti de scīficacōne
sabbati ē. **S**ex dieb⁹
opaberis vbilab⁹ mādatur.
a ex dies festos. **C**irq̄ qđ tria
sūt vidēda. Primo qñ labor
fit in p̄cepto. qñ i ōfilio. qñ
phibitus. Secūdo q̄ possint
de elemosinis vivere sine labo
re manū in toto wl in parte.
Tercō quib⁹ modis labor ex
ercedus ē debite. R̄ntum ad. i.
nōndū q̄ sup. iij. t̄bess. iij. vbi
dr. **S**i quis non vult operari
nō māducet. si quis non obe
dit verbo v̄ro p̄ ep̄lam. hunc
nōte q̄ nō misceamī cū illo ut
cōfūdatur glō. p̄cipit ut ope
b̄ rētur. **V**bi queit ḡora vt̄z
opari māmb⁹ sit p̄ceptū. Qđ
sic pt̄ p̄ glō. a textum palle
gatū. hy. q̄ sic quedā sūt bō p̄
se usanū esse. quedā p̄ accidēs
a ppter alterū ut medicai. Pri
ma aut appetenda sunt fibi se
p̄ a oibus. secūda in casu a ali
quibus. sic quedā precipiun
tur. ppter se q̄ p̄ se bō. ut deum
colere. p̄ntes h̄onore. Et h̄c

sūt sēp̄ habita oportunitate i
plenda a ab oibus. Quedam
vero p̄cipiūtūr. ppter aliud ut
generacōi vacare. ppter multi
plicacōem q̄ cōseruacōem hu
manī generis. Et h̄c nō semp.
nec ab oibus sūt implenda. h̄
aliquādo. qñ sc̄; necessitas ho
rum. ppter q̄ data sūt imminet
nec subueitūr ab alijs. Labo
re vero a opari māmb⁹ nōn ē
de hijs que sūt bona q̄ p̄cepta
ppter se. dicit ei de se op̄ mādif
ferēs nō virtuosum h̄ē de hijs
q̄ sunt bona a p̄cepta. ppter
aliud. vnde non ligat omnes.
a sēp̄ h̄ alijs. a in casu nc̄cita
tis. ppter quā p̄ceptū ē. **P**re
ceptū autē ē partim propter
nc̄citatem spūalem ad vitanda
sc̄; pccā que ex otio nascūtūr.
parti propter corporalem ad
acq̄rendum sc̄; vnde sustēte
tur corporis sanitas a vigore.
vbi ergo occurrit alicui neces
sitas spūalis. q̄ ex otio ip̄lica
tur pccās q̄ nisi p̄ labore; p̄t
vitare d; laborare. vbi etiā oc
currat nc̄citas corporal q̄ alii
de nō p̄t necessaria inuenire de
bet laborare. vbi etiā occurrit
nc̄citas vt̄q̄ siml. ut q̄ alias
non p̄t mō licito a honesto
vivē fine pccō. vel furti. wl adu
lacōis. wl huiusmōi necessaria
inuenire: debet laborare. alias
exceptis hijs tribus casibus